

Kultura

O kulturni dejavnosti v Šiški

Interventni zakoni, ki omejujejo rast osebnih dohodkov, naložb v negospodarstvo in sredstev za financiranje družbenih dejavnosti, pomenijo bistvene spremembe v vseh načrtih interesnih skupnosti. Največ sprememb bosta gotovo deležni kulturna in telesno-kulturna skupnost, ki se sedaj financirata iz bruto osebnega dohodka, po novem pa se bosta iz preostanka dohodka. Kolikšen bo, ga pa je zdaj težko oceniti. V mesecu marcu smo sprejeli program dejavnosti in finančni načrt Občinske in Ljubljanske kulturne skupnosti s predvidenimi naložbami in vzdrževalnimi deli, vendar zaradi sprejetih interventnih zakonov, ne vemo, v kolikšni meri ga bomo lahko uresničili.

V letu 1987 smo na področju kulture uresničili večino začrtanih nalog. Uspelo nam je izenačiti osebne dohodke delavcev v kulturi z delavci v gospodarstvu. Tudi knjižničarstvu in varstvu narave in kulturne dediščine smo namenili posebno pozornost. Matična knjižnica v Šiški je denimo v letu 1986 odkupila sosednje prostore na Celovski 163. V letošnjem letu jih bodo preuredili in kupili opremo, da bodo jeseni lahko začeli z normalnim poslovanjem. Dodatni prostori so bili odkupljeni tudi za podružnično enoto knjiž-

nice v krajevni skupnosti Vodice.

Na področju varovanja narave in kulturne dediščine smo financirali izdelavo kopije fresk na podružnični cerkvi Sv. Nikolaja na Jeperci, obnovili obrambni zid na gradu v Smedniku in delno prostor vhodnega stolpa na Šmarno goro (v katerem je predvidena postavitev muzejske zbirke iz časa turških upadov). Na gradu Goričane smo sanirali temelje, izvedli dela za postavitev stalne zbirke in obnovili centralno ogrevanje.

Žal pa bo v letošnjem letu položaj kulturne dejavnosti zaradi znanih ukrepov slabši. Odprto ostaja vprašanje financiranja ljubiteljske dejavnosti oziroma zagotavljanje sredstev za kritje elektrike in kurjave, nedokončani so ostali podstrešni prostori v Vodnikovi domačiji, veliki so zahtevki po obnovah in preureditvah kulturnih domov po krajevnih skupnostih, spomeniško zavarovanih zgradbah, spomenikih itd.

Gotovo pa je, da bo potrebno prednostno zagotavljati denar za dokončanje tistih naložb, ki smo jih začeli v preteklih letih ter nujno zagotoviti denar za izvajalce, ostale naloge pa bomo lahko uresničevali šele v naslednjih letih.

Vida Šifrer

Mentorji literarnih bralnih znač na Koroškem

Občinska zveza prijateljev mladine Šiška je ena od pobudnic za širjenje BRALNE ZBAČKE KARLA PRUŠNIKA-GAŠPERJA na osnovnih šolah v naši občini. Gašperjeva bralna značka (GBZ) je dobila ime po koroškem partizanu, borcu za pravice Slovencev na Koroškem, pisatelju in kulturnemu delavcu med koroškimi Slovenci. Pred šestimi leti se je GBZ razširila v slovenski prostor z izrednim novim bralnim poletom in se uveljavila v že utečeno skupnost 33 bralnih značk. Sprejeli so jo osnovnošolci. Nosilci širjenja Gašperjeve bralne značke vežeta in združujeta dve plemeniti človekovi lastnosti, ljubezen in zvestoba do naših bratov in sester onstran meje. Spodbudo k nadaljnjemu poštenemu delu mentorjev OS v Šiški, za zahvalo njihovem delu do sedaj ob uspehih širjenja GBZ in predvsem za poglobitev prijateljstva in vezi s Slovenci onstran meje je bila organizirana ekskurzija na Koroško in srečanje s Korošci, predstavniki prosvetnega in kulturnega življenja Slovencev.

Udeleženci ekskurzije, mentorji Gašperjevih bralnih značk, mentorji literarnih bralnih značk, strokovni sodelavci in sopotniki gibanja ter predstavniki ZPM Lj.-Šiška so ob bogatem programu, lepem vremenu in izredni gostoljubnosti gostiteljev doživeli nepozaben dan na Koroškem. Pot jih je vodila preko Železne Kaple do St. Primoža, kjer so si ogledali kulturni dom in se seznanili z življenjem in delom koroških Slovencev. Zlasti so se pogovarjali o problemu dvojezičnega šolstva, o delovanju slovenskih kulturnih društev in

številnimi drugimi problemi s katerimi se srečujejo. Ekskurzija je bila tudi strokovno vodena. Tako je prof. Marija Hren obudila spomin na plebiscit na Koroškem in zgodovino koroških Slovencev po njem Tov. Marjan Tavčar — koroški partizan, soborec in prijatelj Karla Prušnika-Gašperja, je orisal NOB na Koroškem in predstavil Peršmanov muzej. Dr. Jože Kastelic je udeležence seznanil s pregledom slovsvene zgodovine Koroške, prof. Janez Stergar pa s problematiko dvojezičnega šolstva na Koroškem. Ti bogati kulturni vtisi in srečanja s predstavniki Koroške: Mihiom Travnikom, Francem Kukovicom, Marto Polanšek, dr. Avguštinom Brumnikom in še katerimi, so udeleženci ekskurzije vtisnili nepozabni dan. Ob povratku po Selški dolini in vasi Sele je slehernega udeleženca spremljala ena sama misel: še poglobljati in utrjevati prijateljstvo, kulturo in ljubezen med Slovenci onstran meje z matičnim narodom. Predstavnica ZPM Ljubljana-Šiška Tončka Šenk, se je zahvalila vsem nosilcem teh bogatih in humanih vezi z željo, da to ni zadnje srečanje in med drugim dejala: »Globoke korenine naših vezi naj zrastejo še globlje in Slovenci na Koroškem ne bodo nikdar sami!«

Sekretarka ZPM Lj. Šiška Iva Kastelic je podela priznanja mentorjem, knjigo KORENINE ŽIVE in se jim zahvalila ter jih spodbudila za nadaljnjo ustvarjalno delo in končala: »Prepričana sem, da se bo število bralnih značk večalo in tako širila bralna kultura vseh, ki v tej akciji sodelujejo!«

Jožica Legen

Portret Nade Tičar

40 let služabništva Taliji

Obiskal sem jo na osnovni šoli heroja Franca Bukovca v Preski, kjer je zaposlena kot učiteljica in hkrati opravlja dolžnosti pomočnika ravnatelja. V kratkem se namerava upokojiti, saj ima dovolj tako delovne dobe kot starostnih let, katerih pravzaprav sploh ne kaže. »Zakaj bi se ne upokojila zdaj, ko sem še zdrava«, pravi, kakor da bi hotela opravičiti svojo odločitev in se nasmehe.

Nada je začela igralsko pot takoj po vojni in sicer v vlogi Golijeve Ene-guljičice kot članica takratnega Kulturno prosvetnega društva Medvode. Medtem ko je obiskovala takratno nižjo gimnazijo in kasneje štiriletno učiteljsko, se je kalila v igralko, ki ji je bilo mogoče zaupati zahtevnejšo vlogo.

»Od takrat dalje sem odigrala nešteto vlog in imela toliko recitacijskih nastopov, da jih je vse nemogoče naštet. Vendar so mi bile nekatere vloge pisane na kožo, kot so denimo glavna vloga v VDOVI ROŠLINKI, pa farovške ROZE v Partijičevi komediji MOJ ATA SOCIALISTIČNI KULAK, v Nušičevi komediji, GOSPA MINISTRICA, ki smo jo uprizorili lani. Spominjam se, da sem nekoč igrala celo v veseligr, kjer sem morala peti.« O sebi pravi, da je disciplinirana in zelo potrpežljiva na vajah, česar pri mlajših igralcih močno pogrša.

»Zaradi adaptacije dvorane in odra, smo zadnji dve leti z novimi predstavami nekoliko popustili, kljub temu pa se naša igralska skupina redno sestaja in se pripravlja na nove dramske uprizoritve«, je dejala.

VSAK IGRALEC SE KDAJ SREČA S KAKŠNO POSEBNO DOVRŠENO KREACIJO VLOGE, KI JO PODA IN INTERPRETIRA DRUGI IGRALEC, DA GA TAKO PREVZAME, DA BI TUDI SAM RAD UPORABIL NJEGOV SLOG IGRE ALI SI ZAŽELI ZAIGRATI CELO SAM ISTO VLOGO.

»Moram reči, da me je vsaka igra pokojne Duše Počkajeve vedno znova osvojila ne glede na vlogo vendar mislim, da mora igralec iskati predvsem svoj izraz za vlogo in se opreti na lastno moč igralskega znanja in talenta.«

Poleg očeta, ki je bil predvsem režiser in ji je dajal prve lekcije o igri, so jo kasneje marsičesa naučili še Peter Militarev, Jože Logar, ter zadnji čas Zdenko Furlan. Posebno veliko znanja in izkušenj si je pridobila iz obvladovanja dikcije, katere jo je učil na tečaju za recitacijske nastope 1951. leta na Bledu, pokojni gledališki igralec Janez Rohaček. Takrat je spoznala kako pomembna je dikcija v igralčevem nastopu in tudi v učiteljskem poklicu.

Trema je najbolj neprijeten igralčev spremljevalec na odrskih deskah ker ga zmede in skazi vtis cele predstave.

»Meni se to nikdar ne zgodi, ker si na vajah docela utrdim znanje teksta, se privadam in mimike in kretenj ter si določim svoje mesto v mizansceni, vedno pa se bojim trem soigralcev. Ko stopim na oder, osredotočim svojo pozornost izključno dikciji.«

Ob zaključku pogovora sva pokramljala mimogrede še o čem. Kaj rada bere, kakšne filme rada gleda. Najraje bere, pravi bestsellerje, romane s srečnim koncem in seveda tudi filme, v katerih se zgodba srečno konča.

Ivo Osolnik

Odgovor na članek »Le čevlje sodi naj Kopitar«, ki smo ga objavili v prejšnji št. J. t.

Še o Kopitarju, čevljih in regratovi solati

V predzadnji številki Tribune je Staša Baller v imenu kolektiva OŠ Franca Marna iz Vodice objavila članek »Le čevlje sodi naj Kopitar«, v katerem opisuje plodno sodelovanje med pobratenima osnovnima šolama iz Vodice in Tršiča.

Centralni del članka opisuje letošnje srečanje učencev obeh šol v Vodicih, ki je bilo kulturno izredno bogato (proslava, štiri razstave, prijateljska nogometna tekma, šahovsko tekmovanje). Po tem poročilu avtorica članka (v množini) poziva bralce tribune, da presodijo upravičenost izida (SIC !!!) članka »Še Kopitar bi se zamislil« in želi (ponovno v množini), da bi v prihodnje, pred izidom kakršnegakoli članka na temo o Vodicih, povprašali (verjetno za dovoljenje za natis) krajane in pedagoge, ki združujejo svoje delo v osnovni šoli Franca Marna in, ki vedo, da je edino RAZUM lahko sodnik resnici. Po tej kratki obnovi članka tov. Ballerjeve (to, da ga je napisala v imenu celotnega kolektiva OŠ F. Marna je zdaj verjetno že jasno), bom jaz neougovorni pisec inkriminirana

članka poskušal v nekaj točkah pnovno razložiti »Kaj je avtor hotel povedati.«

1. Kulturna dejavnost v Vodicih in okolici je v nesorazmerju s prostorskiimi možnostmi, ki jih imajo v kraju.

2. Pomanjkanje mentorjev ne more biti edini izgovor za kulturno neaktivnost.

3. Nisem kritiziral neposrednega mentorskega in pedagoškega dela na šoli ampak sem ugotovil, da se otroci, potem ko šolo zapustijo in odrastejo, ne ukvarjajo več s kulturnimi dejavnostmi v kraju.

Dolžan sem se opravičiti za lapsus, ki se mi je v članku zapisal. Žal Kopitarjeva hiša v Vodicih ni obnovljena, ampak je v hiši urejena le Kopitarjeva spominska soba.

Za konec pa še nekaj cinizma. Avtorica je zapisala, da so bili otroci iz Tršiča zadovoljni z regratovo solato, ki so jim jo ponudili v Vodicih. Tudi sam imam rad regratovo solato; žal pa je to sezonska jed in še s kulturo nima neke zelo neposredne zveze.

Milan Pirker